

Пишемо
есе

МОДУЛЬ 4

Поєднуємо
докази й тезу

Що таке теза?

Що таке теза?

Що таке теза

Твердження, з яким можна **сперечатися і яке можна захищати, наводячи докази.**

Головне, що ви хочете сказати читачам і читачкам.

Конкретна. Конкретна. Конкретна.

Що таке теза

Очевидне:

Людям потрібна вода для того, щоб вижити.

(Не теза. Усі це знають. Нема про що дебатовати.)

Думка:

Смажена курка краща, ніж піца.

(Не теза. Ви не можете довести це доказами з джерел.)

Теза має бути такою, щоб її можна було обстояти. Чому?

Так!

Школам варто збільшити тривалість перерв, бо це покращує здоров'я учнів і учениць.

Ні!

Школам варто збільшити тривалість перерв, бо це — мій улюблений час у школі.

Обрамлення тез

- _____, варто,
тому що _____.
- _____, не варто,
тому що _____.
- Хоча може здаватися правдою, що _____,
я дізнав(-ла)ся _____.
- _____ має рацію,
коли каже _____, але
_____.

Обрамлення тез

- Нам варто турбуватися про _____,
бо якщо _____,
то _____.
- Є багато думок про _____.
Хтось каже _____.
Інші кажуть, _____.
Я вважаю, _____.

Теза = позиція, з якою можна посперечатися.

Сильні тези:
переконливі, дискусійні й обґрунтовані:

викликають
зацікавленість

можна
підтвердити
останніми
надійними
доказами

тому що
не є фактом

У чому різниця між тезою і фактом?

Сильні тези: переконливі, дискусійні й обґрунтовані

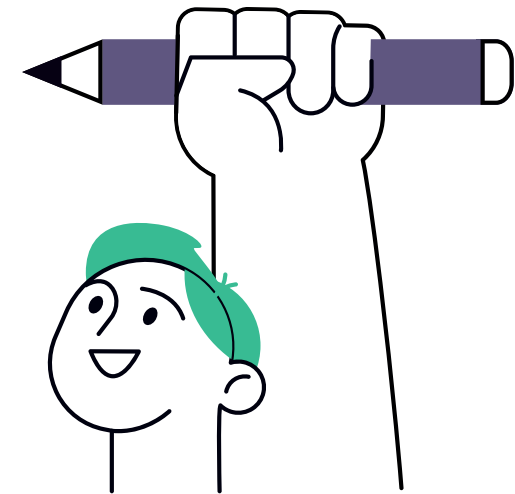
Інші ключові характеристики сильної тези:

- відображає позицію автора чи авторки;
- є зрозумілою і конкретною (вказує на напрям міркування автора чи авторки);

Сильні тези: переконливі, дискусійні й обґрунтовані

- може містити «загальний» (чи парасольковий) термін, який стосується основних моментів, які треба висловити, замість перерахування всіх доказів;
- не містить слів «я думаю» чи «я відчуваю».

Різновиди тез	Приклади ключових слів	Приклад
<p>Факти (автор/-ка намагається довести, що щось є правдою)</p>	<p>Є або НЕ Є</p>	<p>Фаст-фуд не є здоровим харчуванням.</p>
<p>Цінність (потребує, щоб автор/-ка поділив(-ла)ся якимось критерієм або створив(-ла) його)</p>	<p>КРАЩЕ / НАЙКРАЩЕ БІЛЬШЕ / МЕНШЕ ГІРШЕ / НАЙГІРШЕ й інші вищі ступені порівняння прикметників</p>	<p>Тако — здоровіша їжа, аніж гамбургери.</p>
<p>Політики (автор/-ка намагається змінити те, як усе влаштовано)</p>	<p>ВАРТО / НЕ ВАРТО</p>	<p>Школам варто годувати дітей здоровішою їжею.</p>

Різновиди тез	Приклади ключових слів	Приклад
<p>Причини й наслідки (автор/-ка намагається довести зв'язок між подіями, відповідаючи на запитання: «Що призвело до X? Якими є наслідки?»)</p>	<p>У РЕЗУЛЬТАТІ ЧЕРЕЗ ТЕ, ЩО У ЗВ'ЯЗКУ З</p>	<p>Через те, що школи годують учнів і учениць нездоровою їжею, зростає кількість дітей з надлишковою вагою.</p>
<p>Визначення (Чим є X? Як нам варто визначити його / її?)</p>	<p>ЦЕ Є</p>	<p>Справедливість — це...</p>

ЧИ ЦЕ ДОБРІ ТЕЗИ?

У більшості американських штатів підлітки можуть водити авто в 16 років.

Ні! Тому що це констатація факту.

Пенсильванії варто збільшити вік отримання водійських прав до 18 років.

Так! Це переконлива дискусійна теза, яку можна обґрунтувати.

Зробімо тези **СИЛЬНІШИМИ**

Замість...	Спробуймо...
<p>Я думаю, що реаліті-шоу — це добре. Чому? Ми не можемо сперечатися. Адже те, що вам подобаються реаліті-шоу, — це факт.</p>	<p>Популярність реаліті-шоу доводить, що вони відповідають потребам аудиторії.</p>
<p>Реаліті-шоу — це фейк. Чому? Це поширена скарга. І що?</p>	<p>Оскільки реаліті-шоу є фальшивкою, їхні уроки не завжди «справжні». Тому ми повинні обмежити їхній вплив на дітей.</p>
<p>Ви не побачите мене за переглядом реаліті-шоу через їхню стереотипність. Чому? Чудовий погляд на питання, але що з того? Подивіться за межами себе, щоб зробити це дискусійним!</p>	<p>Глядачам варто уникати реаліті-шоу, оскільки вони сприяють поширенню стереотипів.</p>

Найсильніші тези часто **нюансовані**.

Нюансовані тези є складними.

- Вони можуть визнавати наявність інших думок:

Попри те, що керування автомобілем вважають «обрядом посвячення», останні дослідження кидають сумнів на те, що лише вік є надійним показником готовності до кермування.

Найсильніші тези часто **нюансовані**.

Нюансовані тези є складними.

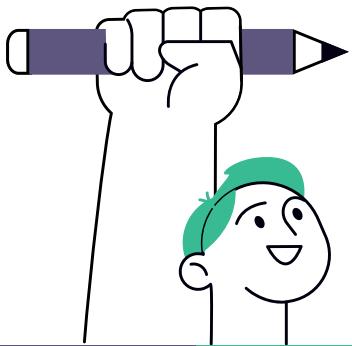
- Вони можуть обмежувати тезу чи встановлювати «межі» її застосування.

Теза: *Водійські посвідчення не варто видавати до 19 років.*

Нюансована теза: *Через постійні прогули школи підлітками й засудження за правопорушення громади мають відкласти видавання водійських прав до закінчення школи або до 19 років.*

Робімо тези **СИЛЬНІШИМИ**

- **У класі:** придумаймо список тез до теми, яку ми зараз вивчаємо.
- Поради:
 - Переконайтеся, що кожна з них є ТЕЗОЮ (містить позицію), а не просто фактом чи результатом дослідження зі статті.
 - Переконайтеся, що теза є дискусійною, переконливою і її можна обґрунтувати; чіткою; спрямованою на інших (а не лише на саму себе).
 - Перевірте список, щоб переконатися, що в ньому є варіанти для різних позицій.

Уточнюємо Тези

- Спробуйте скористатися цими рамками для речень, щоб звузити фокус, визнати іншу думку та/або «звужити» тезу:

- Через те, що _____, нам варто _____.
- Тому, що _____, нам не варто _____.
- Попри те, що _____, нам варто _____.
- Хоча _____, нам не варто _____.
- Попри _____, батькам варто _____.

Робімо тези **НЮАНСОВАНИМИ**

Протестуймо наші тези
й перегляньмо їх,
якщо потрібно:

- Перевірте, чи можна уточнити тезу, визнавши протилежну думку та/або обмеживши тезу конкретними ситуаціями чи аудиторією.